

In de rubriek **Pedagogisch Nieuws** zal steeds een andere medewerker van het **Amsterdams Centrum voor Kinderstudies (ACK)** belangrijke en actuele ontwikkelingen bespreken in het gezin, op school, of in de instelling. Ditmaal een bijdrage van **Herman Baartman**, directeur van het ACK en bijzonder hoogleraar **Kindermishandeling**.

P E D A G O G I S C H N I E U W S

Eigen Kracht en professionaliteit

Herman Baartman

(Amsterdams Centrum voor Kinderstudies aan de Vrije Universiteit)

Als het thuis niet pluis is voor een kind – ouders die gewelddadig zijn, verslaafd zijn, psychiatrische problemen hebben of het kind verwaarlozen, en soms dit alles tegelijk – maakt dit als regel dat professionals uit bezorgdheid om een kind zich over zo'n situatie buigen. Zij stellen kort gezegd vast wat er aan de hand is en bedenken een plan van aanpak en hopen voorts op de medewerking van ouders bij de uitvoering van dat plan. In deze werkwijze lijkt de professional veel verantwoordelijkheid naar zich toe te trekken, zowel met betrekking tot de vraag wat er aan de hand is, als met betrekking tot de vraag wat er aan gedaan moet worden. Hij biedt professionele diensten aan, hopend dat de ouders daarvan gediend zijn. Sinds een jaar of twee wordt er in ons land ervaring opgedaan met een andere manier van werken, hier intussen bekend als Eigen Kracht Conferenties, in de Angelsaksische landen als Family Group Conferences. Besluiten over welke hulp in dit soort situaties gewenst is worden niet

door professionals, maar door direct betrokkenen genomen, dat wil zeggen door de ouders samen met degenen die hen nastaan: familieleden, vrienden of andere goede bekenden die – net als professionals maar dan anders – met hen en hun kinderen het beste voorhebben. De gedachten hierachter zijn: betrokkenen zijn met elkaar meer in staat tot het zelf bieden en mobiliseren van steun dan veelal voor mogelijk wordt gehouden; deze betrokkenen zijn, gegeven de aard en de duur van hun betrokkenheid, beter in staat continuïteit in zorg te garanderen dan professionals die komen en gaan; hulp aan ouders en kinderen moet niet een onderonsje zijn tussen professionals en ouders, waarbij personen die ouders nastaan het nakijken hebben, maar hoort in eerste instantie een zaak te zijn van betrokkenen zelf; professionals zijn er om deze bronnen van steun en deze latente zorgen te mobiliseren, om informatie te geven over achtergronden van de problematiek en mogelijkheden voor hulp en om deze desgevraagd te bieden.

Blijkens onderzoek, uitgevoerd zowel in ons land als sinds ongeveer 1985 elders, zijn de ervaringen met deze werkwijze gunstig: de bereidheid van betrokkenen hieraan mee te doen is groot; de plannen die ze maken worden door professionals positief beoordeeld; men is op deze wijze met elkaar in staat een kind veiligheid te bieden; ongezonde gezinsgeheimen (zoals geweld) komen open te liggen waardoor het minder gemakkelijk continueert. Niettemin, er zijn ook vragen. Er is nog relatief weinig onderzoek gedaan naar de vraag of, hoe en onder welke condities de problemen die de aanleiding vormden voor zo'n conferentie op kortere en langere termijn verminderen of verdwijnen. Daarbij moet wel worden opgemerkt, dat aan dat wat nieuw is – vooral als het ook nog erg tegendraads is – doorgaans strengere eisen worden gesteld om zichzelf te bewijzen dan aan wat vertrouwd is. Iedereen die al lang meeloopt in de jeugdzorg weet dat de resultaten die men daar boekt met en voor ouders en

kinderen met ernstige problemen niet erg vrolijk stemmen. Maar toch mag verwacht worden dat de ballotage van deze nieuwe werkwijze op de markt van welzijn en geluk extra streng zal zijn. Niet alleen omdat deze manier van werken impliciet wijst op de beperkingen van de traditionele aanpak, maar ook, en misschien wel vooral, omdat in deze nieuwe werkwijze professionals en hun organisatie zo niet macht, dan in elk geval veel controle uit handen moeten geven. En het is juist heel begrijpelijk dat men controle wil kunnen uitoefenen als het voor een kind niet pluis is thuis. Tot op zekere hoogte moet dat ook. Dat is men aan een kind verplicht. Maar de praktijk en het onderzoek van Eigen Kracht Conferenties leren tot nog toe dat controle vooral dan zin heeft, als men erin slaagt de eigen verantwoordelijkheid en competenties van direct betrokkenen te stimuleren. Dat vraagt denk ik vaak een uitzonderlijke vorm van professionaliteit.